

”המלט על נפשך אל תביט אחריך”

בראשית יט פסוקים יז-כג

1. עין איה ברכות ב' עמ' 250 פסקה יא :
"לעולם כח האיום הבא לאדם מיראת האבדון הוא גדול יותר מערך האבדון בעצמו מצד ערכו הגופני".
"הנפשות הטהורות אף על פי שמעדה רגלם מדרך הישר, בראותם בראות עיניהן פורענות ואבדן הרשעים, יתעודדו לשוב לדרך הישר וכבוד הצדק יזרח עליהם עוד הפעם כפי טהרת טבעם... אמנם הנפשות הרעות... כאשר יראו בעיניהם את האבדון שבא כתומו, אז תחלש כח איומם... על כן בהיות משפחת לוט אינה ראויה להנצל מצד עצמה, מפני שלח המוסרי היה חסר מהם וכבר נמשכו הרבה אחרי מעשה סדום, על כן הוזהרו שלא להביט בעינים בצורת ההשחתה, למען לא יקטן כח האיום אצלם, ורק אז על ידי רגש הפחד תוכל להיות תקוה שיתעודדו להרחיק עצמם מדרכי שאול של הסדומיים. ואשתו בהתאמצה לראות בעיניה את ההשחתה, שבזה כבר נחלש מעט ערך פחד האובדן, כבר לא היתה לה תקנה מוסרית, ותהי להכרח משפט האלוקי לדונה כאחד מאנשי סדום, שכבר גם כן נאבדו רק מפני שאפסה להם כל תקוה של תיקון מוסרי, וכמוהם נאבדה ותהי לנציב מלח".
2. שבועות לה ע"ב :
"כל שמות האמורים בלוט חול חוץ מזה שהוא קודש שנאמר:
'ויאמר לוט אליהם אל נא אדני הנה נא מצא עבדך חן בעיניך
[ותגדל חסדך אשר עשית עמדי להחיות את נפשי]' מי שיש בידו להמית ולהחיות זה הקב"ה".
3. רד"ק לפסוק יח :
"ודבריהם תמה שהרי אמר 'ויאמר לוט אליהם' – לשון רבים משמע!
והמלאך, גם כן יש בידו להמית ולהחיות בשליחות האל, ואפילו הנביאים כמו: אליהו ואלישע".
4. שבועות שם :
"כל שמות [אדני] האמורים באברהם קודש חוץ מזה שהוא חול שנאמר: 'ויאמר אדני אם נא מצאתי חן בעיניך' [כשפנה לאורחיו]. חנינא בן אחי רבי יהושע ורבי אלעזר בן עזריה משום רבי אלעזר המודעי אמרו: אף זה קודש".
5. רש"י לשבועות שם :
"ויאמר לוט אליהם באזניהם: אל נא יהי כן, וחזר כלפי השם ואמר לו אדוני הנה נא מצא עבדך".

--	--

חלק א	חלק ב
<p>"וַיֹּאמֶר לוֹט אֱלֹהִים [אל המלאכים]</p> <p>בִּאֲזִנְיָהֶם: אֵל נָא יְהִי כֵן</p> <p>[אל נא תאמרו אלי להמלט ההרה¹].</p>	<p>וחזר כלפי השם ואמר לו:</p> <p>אדני</p> <p>הנה נא מצא עבדך וגוי².</p>

6. שבת י ע"ב:

"ואמר רבא בר מחסיא אמר רב חמא בר גוריא אמר רב: לעולם יחזר אדם וישב בעיר ששיבתה קרובה שמתוך ששיבתה קרובה עוונותיה מועטין, שנאמר: 'הנה נא העיר הזאת קרובה לנוס שמה והיא מצער' – מאי 'קרובה'? אילימא קרובה דמיקרבא וזוטא? והא קא חזו לה? אלא: מתוך ששיבתה קרובה עוונותיה מוצערין.

אמר ר' אבין: מאי קרא? דכתיב 'אמלטה נא שמה' – נא בגימטריא חמשין וחד הוי, ושל סדום חמישים ושתיים".

7. רש"י לפסוק יז:

"ההרה המלט – אצל אברהם ברח שהוא יושב בהר [הר חברון]".

8. רש"י לפסוק יט:

"פן תדבקני הרעה – כשהייתי אצל אנשי סדום היה הקב"ה רואה מעשי ומעשה בני העיר והייתי נראה צדיק וכדאי להינצל, וכשאבוא אצל צדיק אני כרשע".

9. בראשית רבה נב ד:

"משעה שפרש אברהם אבינו מלוט היתה פרישתו פרישת עולם".

10. פסיקתא רבתי ג ג:

"אמר להם [לוט למלאכים]: איני יכול שכבר אמר לי 'הפרד' לא אוכל להמלט ההרה".

11. אברבנאל לפסוקים א-כב:

"והנה האיכו המלאכים בלוט כדי להצריכו לבקש על פליטת צוער... ומזה תדע שלא אמר המלאך אל לוט: 'הנה נשאתי פניך לבלתי הפכי את העיר אשר דברת', בדרך חסד. אלא לפי שהיתה עיר מצער ואנשים בה מועטין ועם לוט בבואו שמה יהיו בה כל כך 'צדיקים' שישלימו את מנין עשרה ויספיקו להציל את העיר ולא יצא המלאך אם כן מהגזרה האלוקית".

12. 'אור החיים' הקדוש לפסוק כ:

"ותמצא שתיכף הלך לוט מצוער כי ירא שהגיע זמן פורענותה".

13. עין איה שבת א' עמ' 17 פסקה כב:

¹ רש"י לפסוק יח.

² רש"י שבועות לה ע"ב.

"מצד ההשגחה האלוקית, כיון שהאומה או הקיבוץ מתרופף בקיומו עד שאינו יכול מצד רפיון כוחו להשפיע בעולם מאומה לטוב, וממילא יושפעו על ידו [רק] ענינים מושחתים ופרעות מוסריות על כן הגיע זמנו להמחות מן העולם".

